Grŵp Llywio Gweithredu (ISG) Cymru sy'n Ystyriol o Drawma
Cylch Gorchwyl

---

1. Pwrpas

1.1 Pwrpas y grŵp llywio gweithredu (ISG) fydd cynghori a chefnogi Hyb Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACE) Cymru a Straen Trawmatig Cymru (TSW) i roi Fframwaith Cymru sy'n Ystyriol o Drawma (Fframwaith) ar waith, gan sicrhau bod cydgynhyrchu a chyd-gyflenwi yn parhau i fod yn ymrwymiad canolog. Bydd yr ISG yn rhoi cymorth ac arweiniad i gynorthwyo Hyb ACE Cymru a TSW i asesu a gwerthuso effaith y Fframwaith.

2. Cylch gorchwyl

2.1 Prif amcan yr ISG yw cynghori a chefnogi datblygiad y cynllun gweithredu cyffredinol a chefnogi darnau allweddol o waith; trwy weithio ar y cyd ac yn unol ag egwyddorion cydgynhyrchu a chyd-gyflenwi. Oherwydd maint y gwaith, gellir cynnig strwythur i hwyluso datblygiad meysydd gwaith penodol yn fwy effeithiol. Wrth wneud hyn, gofynnir i'r grŵp weithio gyda'i gilydd i wneud y canlynol:

- Cydgynhyrchu a chytuno ar gynllun gweithredu sy'n cyflawni ymrwymiadau cynlluniau cyflenwi lefel uchel Llywodraeth Cymru ar gyfer Hyb ACE Cymru a TSW;
- Cydgynhyrchu a chytuno ar Fframwaith Gwerthuso a Monitro a fydd yn mesur yr effaith a fwriedir;
- Dwyn Hyb ACE Cymru a TSW i gyfrif yn yr ymrwymiad i gydgynhyrchu a chyd-gyflenwi drwy sicrhau bod pob datblygiad yn cadw at yr ymrwymiad hwn;
- Darparu arbenigedd wrth ddatblygu ymrwymiadau allweddol megis:
    - Naratif cyhoeddus ar gyfer gwaith y Fframwaith.
    - Fframwaith Gwerthuso a Monitro cadarn i fesur effaith y Fframwaith.
    - Sicrhau bod barn pob rhan o gymdeithas yn cael ei hystyried, gan gynnwys y rhai yr effeithiwyd arnynt gan drawma.
- Adolygu a monitro cynnydd yn erbyn y cynllun gweithredu;
- Adolygu aelodaeth yr ISG yn rheolaidd i sicrhau ei fod yn bodloni blaenoriaethau'r cynllun gweithredu ac ystyried dull wedi'i dargedu at aelodaeth, i helpu i gyflawni'r blaenoriaethau hyn. Bydd hyn yn cynnwys aelodau yn gadael yr ISG, ac aelodau newydd yn ymuno â'r ISG yn ôl yr angen.

2.2 Oherwydd cwmpas a dyfnder y cynllun gweithredu, mae'n debygol y bydd angen bwrw ymlaen â rhai datblygiadau cydgynhyrchiol drwy grwpiau gorchwyl a gorffen. Bydd hyn yn rhoi cyfle i aelodau ganolbwyntio ar ddatblygiadau sy'n cyd-fynd â'u sgiliau a/neu ddiddordebau. Gallai hyn hefyd roi cyfle i gyfethol aelodau eraill, ag arbenigedd penodol, ar gyfer tasgau penodol.

2.3 Bydd yr ISG yn penderfynu ar y cyd ar unrhyw ffurfio grwpiau gorchwyl a gorffen yn seiliedig ar yr ymrwymiadau a'r blaenoriaethau a gyflwynwyd, ynghyd â chylchoedd gwaith ac amserlenni clir ar gyfer y grwpiau hyn, gan gynnwys enwebu cyd-gadeiryddion a'r aelodaeth graidd.

3. Aelodaeth

3.1 Mae aelodaeth ar sail gwahoddiad yn unig.

3.2 Bydd aelodaeth yr ISG yn cynnwys rhanddeiliaid Hyb ACE Cymru a TSW, ochr yn ochr â rhanddeiliaid allanol yng Nghymru a thu hwnt, ac o ystod o sectorau, gwasanaethau a meysydd polisi, sydd â diddordeb ar y cyd mewn atal ac ymateb i adfyd a thrawma. Mae copi o’r aelodaeth y cytunwyd arni ynghlwm yn Atodiad 2.

3.3 Os na all aelod o'r ISG fynd i gyfarfod, dylai enwebu dirprwy addas i fod yn bresennol ar ei ran; bydd angen i'r dirprwy gael yr awdurdod i wneud penderfyniadau ar ran yr aelod, os oes angen, ac i ymgysylltu'n llawn â phwrpas y cyfarfod.

3.4 Gyda chytundeb yr ISG, gellir cyfethol aelodau ychwanegol, sydd ag arbenigedd penodol mewn meysydd nad ydynt yn cael eu cynrychioli ar hyn o bryd o fewn aelodaeth yr ISG. Gall hyn fod naill ai ar sail barhaol, neu ar gyfer un cyfarfod lle bydd y drafodaeth yn canolbwyntio ar faes diddordeb penodol.

3.5 Byddwn hefyd yn ceisio ymgynghori â grwpiau perthnasol eraill sy’n cefnogi gwaith yn y maes hwn er mwyn sicrhau bod y safbwyntiau a fynegir mor eang a chynhwysol â phosibl, e.e. Grŵp Llywio Cenedlaethol TSW, Cymuned Ymarfer Genedlaethol TrACE, Nyth ac ati.

3.6 Mae deialog ac ymgynghori â phobl â phrofiadau bywyd, yn oedolion ac yn blant a phobl ifanc, yn hollbwysig. Bydd yr ISG yn datblygu cynllun ac yn defnyddio dulliau effeithiol i sicrhau bod pobl â phrofiadau mor amrywiol â phosibl yn cael eu cynnwys a bod ymgysylltu â’r gwaith yn arloesol, yn ddiogel ac yn gynhwysol.

3.7 Bydd yr ISG yn ystyried ffocws croestoriadol mewn perthynas â nodweddion gwarchodedig ac amrywiaeth.

3.8 Bydd aelodaeth yn eitem safonol ar agenda pob cyfarfod er mwyn sicrhau cyfleoedd rheolaidd i’w hadolygu.

4. Llywodraethu

4.1 Bydd y Grŵp yn cael ei gyd-gadeirio gan Dr Joanne Hopkins a’r Athro Jon Bisson.

4.2. Bydd y gwasanaethau ysgrifenyddol yn cael eu darparu gan Straen Trawmatig Cymru a Hyb ACE Cymru.

4.3 Cymerir nodiadau o bob cyfarfod, gan nodi unrhyw gamau y cytunwyd arnynt. Bydd y rhain yn cael eu hanfon at yr aelodau o fewn 7 diwrnod i'r cyfarfod.

4.4 Bydd yr ISG yn cytuno ar gynlluniau gweithredu, gan gynnwys rhai'r grwpiau gorchwyl a gorffen

4.5 Bydd yr ISG yn cytuno ar sefydlu unrhyw grwpiau gorchwyl a gorffen gan gynnwys ei gylch gorchwyl a'i aelodaeth graidd, a phwy sy'n adrodd yn ôl i'r ISG a pha mor aml y maent yn cyfarfod.

4.6 Bydd yr ISG yn adrodd ar ei gynnydd i Lywodraeth Cymru drwy'r Cyd-Gadeiryddion.

5. Amlder cyfarfodydd

5.1 Cynhelir cyfarfodydd yn fisol rhwng Medi 2023 a Mawrth 2025. Bydd gwybodaeth ar gyfer pob cyfarfod, e.e. yr agenda ac unrhyw bapurau cysylltiedig, fel arfer yn cael eu dosbarthu i'r ISG trwy e-bost o leiaf bum diwrnod gwaith cyn pob cyfarfod. Cynhelir pob cyfarfod gan ddefnyddio 'Microsoft Teams'. Mae dyddiadau ac amseroedd y cyfarfodydd fel a ganlyn:

Dyddiad	**Amser**
14 Rhagfyr 2023	2pm - 4pm
16 Ionawr 2024	2pm - 4pm
13 Chwefror 2024	2pm - 4pm
12 Mawrth 2024	2pm - 4pm
9 Ebrill 2024	2pm - 4pm
9 Mai 2024	2pm - 4pm
11 Mehefin 2024	10am - 12pm
9 Gorffennaf 2024	2pm - 4pm
10 Medi 2024	2pm - 4pm
8 Hydref 2024	2pm - 4pm
5 Tachwedd 2024	10am - 12pm
3 Rhagfyr 2024	10am - 12pm
14 Ionawr 2025	10am - 12pm
11 Chwefror 2025	10am - 12pm
11 Mawrth 2025	10am - 12pm
20th Mai 2025	2pm - 4pm
8th Gorffennaf 2025	2pm - 4pm
30th Medi 2025	2pm - 4pm
2nd Rhagfyr 2025	2pm - 4pm
27th Ionawr 2026	2pm - 4pm
24th Mawrth 2026	2pm - 4pm

6. Ymrwymiadau'r Aelodau

6.1 Bydd disgwyl i aelodau'r ISG wneud y canlynol:

- Mynd i gyfarfodydd neu enwebu dirprwy priodol i fod yn bresennol, a all gyfrannu at drafodaethau a phenderfyniadau strategol;
- Paratoi ar gyfer pob cyfarfod trwy ddarllen yr holl bapurau cysylltiedig;
- Ymrwymo i gynnal cyfarfodydd mewn ffordd sy'n ystyriol o drawma;

- Chwarae rhan weithredol a darparu eu harbenigedd, gwybodaeth, amser ac adnoddau i gefnogi gwaith yr ISG;
- Rhannu nid yn unig eu barn eu hunain, ond ystyried sut y gall gwaith yr ISG ystyried cyfleoedd ar gyfer effaith ehangach ar y sector;
- Dangos parodrwydd i arwain ar bwyntiau gweithredu, lle bo'n briodol;
- Helpu i nodi cyfleoedd, risgiau, problemau ac atebion;
- Rhannu gwybodaeth berthnasol;
- Gweithio ar y cyd ac yn gyfrinachol;
- Cymryd cyfrifoldeb am nodi a datgan unrhyw wrthdaro buddiannau posibl a gweithredu'n unol â hynny i ddileu'r risg;
- Cwblhau datganiad gwrthdaro buddiannau safonol wrth ymuno â'r ISG a'i ddiweddaru yn ôl yr angen; a
- Pheidio â chymryd rhan mewn trafodaethau/prosesau gwneud penderfyniadau lle nodir gwrthdaro buddiannau posibl.

6.2 Bydd gan aelodau'r ISG gyfrifoldeb i hysbysu'r Cadeiryddion os bydd unrhyw faterion a fyddai'n effeithio ar enw da'r ISG neu ei waith.

Atodiad 1
Cefndir a Chyd-destun y Rhaglen Waith

Sefydlwyd Hyb Cymorth ACE yn 2017. Mae wedi cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru am y pedair blynedd diwethaf i gynyddu ymwybyddiaeth o ACEs a thrawsnewid systemau i atal, lliniaru a mynd i'r afael ag effaith ACEs ar draws cwrs bywyd.

Yn 2019, gyda chyhoeddi'r adolygiad o Gynllun Cyflenwi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl 2019-22, comisiynodd Llywodraeth Cymru (Gwasanaethau Iechyd a Chymdeithasol) Straen Trawmatig Cymru (TSW), sef menter gwella ansawdd genedlaethol. Nod TSW yw gwella iechyd a llesiant pobl o bob oed sy'n byw yng Nghymru ac sydd mewn perygl o ddatblygu neu sydd ag anhwylder straen ôl-drawmatig (PTSD) neu anhwylder straen ôl-drawmatig cymhleth (CPTSD). Mae datblygu a lledaenu ymyriadau i gefnogi diogelwch emosiynol a sefydlogrwydd ar gyfer y rhai sy'n profi trallod sy'n gysylltiedig â digwyddiadau trawmatig yn allweddol i'r gwaith hwn.

Ar 17 Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru adroddiad ar ei hadolygiad o bolisi ACEs yng Nghymru. Roedd yr adolygiad yn cydnabod bod llawer o waith pwysig wedi'i wneud yng Nghymru mewn perthynas â'r agenda ACEs ond roedd yn glir bod angen ffocws bellach ar yr hyn y mae angen i bobl ei wneud i droi gwybodaeth am ACEs yn ymarfer sy'n gwneud gwahaniaeth i fywydau pobl. Bu symudiad tuag at ddefnyddio'r term 'ystyriol o drawma' i ddisgrifio hyn; ond mae diffyg eglurder ynghylch beth yn union y mae hyn yn ei olygu, sut y mae hyn eisoes yn cael ei ymgorffori mewn ymarfer ac ym mha ffyrdd. Gwyddom fod ACEs yn brofiadau trawmatig, ond mae'r

ystod lawn o brofiadau trawmatig posibl yn llawer ehangach nag ACEs yn unig. Gwyddom hefyd na fyddai pob profiad trawmatig o natur angenrheidiol i waddodi PTSD neu CPTSD, er y gallent fod yn drallodus iawn i'r unigolyn yr effeithir arno. Mae hyn yn amlwg yn codi cwestiynau pwysig ynghylch diffiniadau ac iaith y dylid mynd i'r afael â nhw er mwyn darparu'r eglurder sydd ei angen. Nododd yr adolygiad o ACEs yr angen i ddatblygu fframwaith ymarfer sy'n ystyriol o drawma ar gyfer Cymru i gefnogi arferion da. Comisiynwyd Hyb ACE Cymru a TSW i hwyluso cydgynhyrchu fframwaith. Gan weithio gyda grŵp cyfeirio arbenigol, datblygodd Hyb ACE Cymru a TSW fframwaith drafft yr ymgynghorwyd arno. Ym mis Gorffennaf 2022, lansiwyd Fframwaith Cymru sy'n Ystyriol o Drawma ar y cyd gan Ddirprwy Weinidogion Gwasanaethau Cymdeithasol ac Iechyd Meddwl a Llesiant Llywodraeth Cymru, sydd wedi gofyn i Hyb ACE Cymru a TSW arwain ar weithredu a gwerthuso'r Fframwaith.

Atodiad 2
Aelodaeth y Grŵp Llywio Gweithredu

Enw	Swydd	Sefydliad
Alwena Watkins	Pennaeth Rhianta a Theuluoedd	Llywodraeth Cymru – Cymunedau a Threchu Tlodi
Dr Annette Leponis	Dirprwy Gyfarwyddwr	Straen Trawmatig Cymru
Beverley Morgan	Llywodraeth Cymru - Grŵp Gwasanaethau Iechyd a Chymdeithasol	Arweinydd Polisi
Charlotte Montgomery	Cyfarwyddwr Cyswllt Trawsnewid Gweithlu – Therapïau Seicolegol	Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC)
Christine Harley	Pennaeth Gweithredu'r Glasbrint	Cynrychioli'r sector cyfiawnder
Dave Williams	Clinigol Cenedlaethol	Y Rhaglen Strategol ar gyfer, Iechyd Meddwl Gweithrediaeth GIG Cymru
Dr Caroline Hughes	Deon Cysylltiol/Cynorthwy-ydd Addysgu Graddedig	Prifysgol Glyndŵr Wrecsam
Dr Joanne Hopkins	Hyb ACE Cymru Cyd-gadeirydd	Hyb ACE Cymru
Dr Katie Brown	Seicolegydd Clinigol Arbenigol Iawn	Arweinydd Llwybr Straen Trawmatig Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg
Dr Tegan Brierley Sollis	Arweinwyr Prosiectau Prifysgol TrACE	Prifysgol Glyndŵr Wrecsam
Ewan Hilton	Prif Weithredwr	Prif Weithredwr Platfform
Hannah Williams	Rheolwr Gwella a Datblygu	Rheolwr Gwella a Datblygu Gofal Cymdeithasol Cymru
Joseff Bromwell	Uwch Reolwr Prosiectau	Hyb ACE Cymru
Judith John	Arweinydd Iechyd Cyhoeddus ac Atal AHP Cymru Gyfan	AaGIC
Julia James	Pennaeth Rhaglenni	Mind Cymru
Karen Gully	Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol	ABUHB
Lauren Hopkins	Swyddog Cyfathrebu ac Ymgysylltu	Hyb ACE Cymru
Mark Davis	Teuluoedd yn Gyntaf	Cyngor Bro Morgannwg
Michael Davitt	Aelod o'r Cyhoedd	Cynrychiolydd Grŵp Cynghori Cyhoeddus Straen Trawmatig Cymru

Natalie Blakeborough	Dirprwy Arweinydd	Hyb ACE Cymru
Sarah Cosgrove	Pennaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu	Cydweithrediaeth Iechyd GIG Cymru
Sarah Crawley	Cyfarwyddwr	Barnardo's Cymru
Tony Hendrickson	Cultural Competence Certification Scheme Coordinator	Diverse Cymru
Wayne Warner	Uwch Reolwr Polisi	Llywodraeth Cymru – Is-adran Trechu Tlodi a Chefnogi Teuluoedd
Ysgrifenyddiaeth		
Danielle Wiltshire	Swyddog Cymorth Prosiectau	Hyb ACE Cymru